

Nr 172.

Av herr **Johansson** i Sollefteå m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inställande av militärövningarna tills vidare under år 1918.

Utan att här ingå på det i en annan motion väckta förslaget om beslut och åtgärder, syftande till hela militärväsendets avskaffande, vilja vi fästa uppmärksamheten på den på flera ögonblicksskäl motiverade önskan, som från många håll uttalats, om inställande av detta års militärövningar.

Redan den oerhört utsvällande statsverkspropositionen manar till eftertanke i detta avseende. När det säges, att den nya, demokratiska regeringen vid uppgörande av sitt förslag till statsreglering försökt att hålla utgifterna till militära ändamål inom en så smal marginal som möjligt, borde även kunna upptagas till allvarligt övervägande, huruvida ej detta års militärövningar utan skada och risk skulle kunna helt och hållet inställas och anslagen till dem användas för verkligt trängande behov.

Denna rent ekonomiska synpunkt gör sig så mycket mer gällande som den av krigstillståndet ute i världen vållade dyrtiden nu i krigets fjärde år blir alltmera kännbar och uppkallar till de yttersta ansträngningar alla nationens krafter till samverkan för att hålla från våra dörrar ett ytterligare förvärrat nödtillstånd. Under så svåra förhållanden synes det föga välbetänkt att avskilja en betydande del av vårt lands bästa arbetskraft till ett ej blott improduktivt, utan även ett våra statsutgifter direkt betungande ändamål, under det att samma arbetskraft, använd i det produktiva näringslivet, vore ett avsevärt tillskott till de ansträngningar, som påkallats för att hjälpa oss fram över de allt hårdare tiderna.

Ehuru vi alltså anse, att de militära synpunkterna böra ge vika för de ekonomiska, kunna vi likväl icke underlåta att framhålla, huru som även de förra förlorat all betydelse i tingens närvarande läge. Motivet för de militära övningarnas bibehållande låter sig vid innevarande tidpunkt jämföras med motivet för den särskilda neutralitetsbevakningens upprätthållande. Lika visst som det då kan ledas i bevis, att neutralitetsvakten fyller väsentligen en dekorativ uppgift — ännu mer påfallande under vapenstilleståndet och krigsavvecklingen på östfronten — lika visst är, att samma omdöme helt ut gäller även militärövningarna.

Därjämte torde böra påpekas, att från det enda militära område, där övningar kunde ha synts i någon mån motiverade, nämligen flotans bevakning av territorialvattnen, på en lång tid inga sådana händelser avhörts, som vid några få tillfällen föranlett ett militärt ingripande. Kortligen: det militära elementets roll överhuvudtaget för hävdande av vår neutralitet visar sig för närvarande så betydelselös, att alla skäl tala för den riskfria lämpligheten av att årets militärövningar helt och hållet inställas.

Under fjolårets riksdag väckte herr Lindhagen m. fl. en motion nr 427, vari påyrkades militärövningarnas inställande under år 1917. Med anledning härav beslöt andra kammaren att hos regeringen begära, att militärövningarna måtte under året i sin helhet eller i väsentlig mån inställas.

I denna motion framhölls, med hänsyn till det kritiska tidsläget på livsmedelsmarknaden, nödvändigheten av neutralitetsvaktens och värnpliktsövningarnas inställande. Däröfver heter det bland annat:

»Därigenom gagnades också den oundgängliga uppgiften, nämligen att befrämja odlingen under instundande sommar. Uppmaningarna till sådant odlingsarbete bli endast en innehållslös gest, därest jordbruksnäringsens unga män hållas borta i förenämnda improduktiva och tärande sysselsättningar. Och då under debatten framhölls, hur även småbondens dragare utmärklades av förbudet mot viss utfodring, så framstår såsom en så mycket större orimlighet, att en del av förrådet skall användas för att giva en god näring åt artilleriets, kavalleriets och trängens hästar, för att de skola utan den ringaste nytta under närvarande förhållanden kunna utnyttjas till krigsövningar. Det vore väl då riktigare att spänna dessa dragare ifrån de militära vagnarna och sätta dem framför bondens plog.

Några betänkligheter ur synpunkten av vårt militära läge böra numera ej rimligtvis kunna framföras mot ett sådant förslag. Den av

åtskilliga fruktade ryska faran tillhör i detta ögonblick historien; överallt göra sig gällande önsknningar om fred, och en fred, som blir varaktig; tryggande av alla nationers rätt börjar utbreda sig som ett axiom. Det synes oss i det nuvarande tidsläget oförsvarligt att med stora kostnader och uppoffringar upprätthålla en fiktion av krigsfara och därigenom i så hög grad öka verkliga svårigheter som i realiteten föreligga. Det är meningslöst för att icke säga något värre att inför den hotande hungersnöden upprätthålla den stundande sommarens militärövningar.»

Dessa synpunkter borde i år vara ännu mera talande för ett bifall till ett liknande yrkande. Det förljudes även, att den av Kungl. Maj:t tillsatta produktionskommittén inom kort skulle komma med förslag om betydande ökning av sädesproduktionen.

Då sålunda allt talar för att alla krafter spännas för att inom landet frambringa så stora livsförnödenheter som över huvud taget är möjligt, våga vi hemställa,

att riksdagen för ett allmännyttigt utnyttjande av landets nuvarande livsmedelstillgång samt främjande under instundande sommar av största möjliga produktion av livsförnödenheter ville hos Kungl. Maj:t begära, att militärövningarna måtte tills vidare under innevarande år i sin helhet eller i väsentlig mån inställas.

Stockholm den 26 januari 1918.

C. O. Johansson.
Sollefteå.

Ernst Hage.

Ivar Vennerström.

Rikard Eronn.

Fabian Månsson.

Christian Ericson.

K. J. Karlsson.

Alfr. Werner.

Sten Berglund.

O. W. Lövgren.

H. Hansson

i Mora.